

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

Politika ochrany životního prostředí před chemickým znečištěním (ENV005) přednáška č. 8

Ing. Kateřina Šebková, Ph.D.

x.prosince 2016

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace tohoto předmětu je spolufinancována Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Přednáška č.8

- Strategický přístup k mezinárodnímu nakládání s chemickými látkami (SAICM)

SAICM – základní informace

- Strategický přístup pro mezinárodní nakládání s chemickými látkami (Strategic Approach to International Chemicals Management)
- navazuje na Mezivládní fórum pro chemickou bezpečnost, IFCS (od 1994)
- odstavec 23 Implementačního plánu Světového summitu o udržitelném rozvoji (Johannesburg 2002) a kapitola 19 Agendy 21
- vyjednávání od listopadu 2003 (3 INC), schváleno na 1.konferenci o Mezinárodním nakládání s chemickými látkami (ICCM1) po 9.zvláštním zasedání Řídící Rady UNEP (UNEP SS IX) v únoru 2006 v Dubaji.

Výsledek: právně nezávazný politický rámec nástroj k vybudování systému bezpečného a trvale udržitelného nakládání s chemickými látkami harmonizaci práva v dané oblasti

www.saicm.org

SAICM – základní informace (1)

Základní dokumenty SAICM:

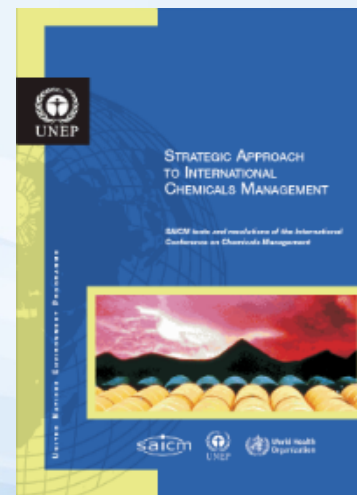
- Deklarace (High-level Declaration),
- Rámcová politická strategie (Overarching Policy Strategy),
- Globální plán činností (Global Plan of Action)

+ **Konference o mezinárodním nakládání s chemickými látkami** (tzv. ICCM) přijímá rezoluce, které nastavují další činnost (priority, věcné otázky)

ICCM1 (4 rezoluce) + ICCM2 (10 rezolucí) + ICCM3 (5 rezolucí)

Byro - 5 členů (1 za region) + regionální kontaktní osoby (pomocný koordinátor)

Kalendář ICCM: 2006, 2009, 2012, 2015 a 2020

SAICM – základní informace (2)

Cíl: minimalizace negativních dopadů výroby a používání chemických látek na lidské zdraví a životní prostředí do roku 2020

Účastníci: vlády, mezinárodní a nevládní organizace, průmysl a zájmové svazy/asociace

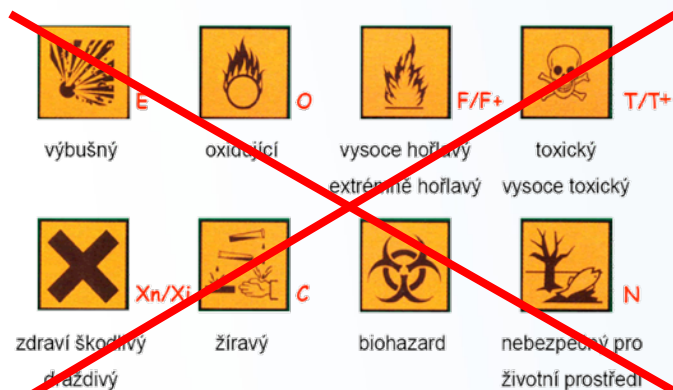
Hlavní podcíle/oblasti činnosti:

- (a) Snižování rizik
- (b) Znalosti a informace
- (c) Řízení/institucionální opatření
- (d) Budování kapacit a technická spolupráce
- (e) Nezákonné mezinárodní obchodování

Globální harmonizovaný systém (GHS) - co to je?

- systém OSN - klasifikace a označování chemikálií, pro identifikaci nebezpečných chemikálií a směsí a informovanost veřejnosti
- stanovuje požadavky na systém označování látek a směsí:
  - ✓ výstražné symboly nebezpečnosti

- ✓ signální slova - slovo označující kategorie nebezpečnosti
- ✓ standardní věty o nebezpečnosti, tzv. H-věty, dříve R-věty
- ✓ pokyn pro bezpečné zacházení, tzv. P-věty, dříve S-věty
- ✓ označení výrobku
- ✓ informace o dodavateli

POZOR – NA EU ÚROVNI převedeno do NAŘÍZENÍ č.1272/2008 “CLP”

ICCM2 (r. 2009) - nová a vynořující se témata - prioritní otázky

Nová a vynořující se témata (emerging policy issues) = 4 schválené v 2009

Olovo v barvách [Harmful Substances - United Nations Environment Programme \(UNEP\)](#)

Partnerství/globální aliance pod patronací WHO ve spolupráci s UNEP

E-waste http://www.basel.int/techmatters/e_wastes/wks-rep-11022010.doc

Spolupráce s Basilejskou úmluvou, UNEP,
seminář – stále se odkládá, mělo být OEWG BC, nyní snad 1.čtvrtletí 2011
Průnik do PACE projekt (Basilejská úmluva)

Chemické látky ve výrobcích [UNEP - The Chemicals in Products project](#)

UNEP+ Švédsko jako předsedající,
2 mezinárodní semináře, na regionální úrovni

Nanomateriály a nanotechnologie [Nanotechnology and Manufactured Nanomaterials | UNITAR
Chemicals and Waste Management Programme](#)

IOMC (UNIDO a OECD)

Specializované semináře ve všech regionech výměna informací a zjištění stavu o výrobě a použití, pilotní studie -, jak zlepšit informovanost veřejnosti a informace o rizicích nanomateriálů plynoucích z jejich použití

OEWG: emerging policy issues

OEWG 2011

u nově navržených témat (new proposals for emerging policy issues)

- **Endokrinní disruptory** – doplnění informací o problematice a výzva ke spolupráci, zejména mezinárodní organizace s vládami na různých úrovních, role pro vědce, WHO atd – kontroverzní téma na OEWG 2011, ale bráno jako potřebné (Čína protestovala z časového/prioritizujícího hlediska – máme již 4 témata, a přidáme další?)

- **Perzistentní chemické látky vylučované do životního prostředí z léčiv (EPPP - Environmentally persistent pharmaceutical pollutants)**

nebyly v předložené podobě OEWG uznány jako splňující kritéria pro emerging policy issue - , zejména z důvodů „rozsahu“ SAICM a šíře problematiky. Doporučeno přepracování návrhu a opětovné předložení k posouzení na OEWG 2 v prosinci 2014 – bude předloženo k projednání na ICCM4 (říjen 2015)

OEWG 2014

- **Perzistentní chemické látky vylučované do životního prostředí z léčiv (EPPP - Environmentally persistent pharmaceutical pollutants)** - schváleno, bude předloženo k projednání na ICCM4 v září-říjnu 2015

- předloženo nové téma - **Zvláště nebezpečné pesticidy (HHP - Highly Hazardous Pesticides)** - předloženo na OEWG2, upraveno, FAO a IOMC členové včetně WHO a OECD

OEWG 2017 (7.-9. února 2017, Brasília, Brazílie) - “malý COP”, ICCM5 až 2020

ICCM3 (2012, Nairobi) výstupy

5 rezolucí

- a) Schválení tématu Endokrinní disruptory jako emerging policy issue
- b) Program pro rychlý start (QSP) prodloužen do roku 2015 + návrh Výkonného ředitele UNEP na dlouhodobé financování – nyní se projednává na expertní úrovni
- c) Do Globálního plánu činností zařazeny činnosti týkající se nanomateriálů a nanotechnologií – tabulka B, dodatek 1 (13 aktivit), a nebezpečných látek v životním cyklu elektrických a elektronických výrobků – tabulka B, dodatek 2 (10 aktivit)
- d) přijata Strategie spolupráce se zdravotnickým sektorem

Další výsledky:

Mandát ke sběru informací a jejich rozšiřování k polyfluorovaným látkám jako emerging policy issue **Perfluorinated chemicals (PFCs) and the transition to safer alternatives**

úkol rozšířit „Global PFC Group“ z OECD na celý svět – web, další užitečné informace: <http://www.oecd.org/ehs/pfc/>

nyní 6 emerging policy issues

ICCM4 (2015, Ženeva) výstupy

přijato rovněž 5 rezolucí

- a) jednotná (omnibus) rezoluce k emerging policy issues (původním)
- b) schválení zvláště nebezpečných pesticidů jako nového emerging policy issue tématu (highly hazardous pesticides, HHPs)
- c) the overall orientation and guidance (OOG) - 6 prioritních oblastí a 11 úkolů
- d) proces v mezidobí o “novém SAICM” po roce 2020 - k posouzení na OEWG 3
- e) činnost sekretariátu a rozpočet

Další výsledky:

ICCM5 - v roce 2020 (Ženeva, pokud nebude další nabídka), chair =Německo

OEWG3 - v roce 2018-9.. - průběžná zpráva o implementaci OOG... nyní

OEWG 3 - 7-9. února 2017 v Brazílii

nyní 7 emerging policy issues

SAICM - Aktuální otázky

- Jak přispět k plnění cílů SAICM celosvětově – rok 2020 se rychle blíží - OOG (overall orientation and guidance - regionální priority z jednání)
- Potřebujeme SAICM ve stávající podobě? Jak lépe zapojit do “synergií” a účelně využít existující strukturu MEAs? - souvisí s reformou UNEP a IEG - Rio +20, převést SAICM do cílů milénia (SDG, 2030)?
- Výběr prioritních témat na další období (dilema – jak dokončit stávající a přidávat nová? - podle jakých kritérií?- Kde na to vezmeme? = politické rozhodnutí
- Podávání zpráv - dotazník - komplikovaný, dubluje se s dalšími zprávami - jak přimět ke spolupráci sekretariáty dalších smluv?
- Udržitelné financování SAICM - konzultační proces pro financování problematiky nakládání s chemickými látkami - pokračování Programu pro rychlý start (QSP)? Jak? = politické rozhodnutí
- Účast “stakeholderů” - lze optimalizovat - kde a jak? - iniciativy průmyslu, činnost NNO - na posledním jednání OEWG bylo více NGO než vládních delegátů

SAICM - Národní úroveň

(a) Snižování rizik

legislativní rámec EU – nařízení REACH+CLP, MEAs k chemickým látkám a odpadům, Nanomateriály a nanotechnologie - <http://www.nanocon.eu/cz/>

(b) Znalosti a informace

pracovní skupiny OECD, UNEP, EU (EK i Rady), ECHA, publikace, studie, konference

(c) Řízení/institucionální opatření

Rada Národního centra pro toxické látky, Rada pro chemickou bezpečnost, semináře: 2008, 2010, 2011, proces synergií a jeho implementace

(d) Budování kapacit a technická spolupráce

Regionální centrum pro Stockholmskou úmluvu pro POPs, ČR jako donor a její priority v zahraniční rozvojové spolupráci

(e) Nezákonné mezinárodní obchodování

mezinárodní seminář v 2006 (Průhonice), 2008 - Nairobi, + každoročně v rámci Rotterdamské úmluvy – PIC postup a dovoz/vývoz nebezpečných chemických látek - spolupráce s celní správou, seminář o zkušenostech na národní úrovni

Role a priority ČR v SAICM

- ČR plní cíle SAICM v rámci REACH
- ČR poskytovala příspěvky do SAICM QSP i uspořádání jednání
- ČR i Regionální centrum RECETOX jsou v rámci CEE regionu členem „řídící skupiny“ (core group) - jednání r. 2009 a 2010, avšak tato se v roce 2011 ani 2012 nesešla (koordinovalo PL), až v roce 2013 v září Skopje – regionální koordinátor opět PL, RECETOX = core group member,
- ČR směřovala pomoc v rámci SAICM buď přímo v bilaterálních projektech nebo v rámci Stockholmské úmluvy a synergií, od roku 2012 kvůli úsporným opatřením nutno finanční podpora zastavena, ale stále lze poskytovat podporu „in-kind“ anebo formou projektové spolupráce
- nutno zlepšit informovanost na národní/regionální úrovni – role/příležitost pro Regionální/Národní centrum

QSP: Program pro rychlý start

- v rámci SAICM fungoval finanční mechanismus „Program pro rychlý start“ (QSP), ze kterého jsou financovány menší projekty na podporu implementace SAICM ve státech rozvojových a s ekonomikou v přechodu.
- při jeho ustavení v roce 2006 bylo zdůrazněno, že je určen pouze na rozjezd aktivit (seed money) - QSP bude přijímat prostředky do r.2011 a vyplácet do roku 2013 - rezoluce I/4 - prodloužen až do roku 2015
- sídlí v Ženevě při sekretariátu SAICM
- 2 orgány - QSP Executive Board (řídící rada QSP), jednání 2x ročně, 2 dny
- QSP Trust Fund Implementation Committee 2x ročně 1 den - schvaluje projekty výše 50- 250 tis USD, max 2 roky
- zdroje financí = dobrovolné příspěvky dárcovských zemí
- byť existuje plán mobilizace prostředků, finance nejsou udržitelné a předvídatelné (cíl 6 mil USD ročně + 5-10% nárůst/rok, celkem za období 2006-2011 total: 40-47 mil USD)
- sunset v roce 2015 - odsouhlaseno ICCM4, protože zaveden “UNEP Special Programme pro financování chemicals and waste agenda” - viz ICCM4 výstupy

Dotazy?

Děkuji za pozornost!

